

**TEMMUZ 2013 VE ÖNCESİ TARİH BASKILI
TÜRK VERGİ SİSTEMİ
DERS KİTABINA İLİŞKİN DÜZELTME CETVELİ**

1. Ünite 1, Sayfa 11, “Dönem Öz Sermayesinin Hesaplanması” başlığı altında aşağıdaki şekilde değişiklik yapılmıştır.

Konu aşağıdaki örnek bilanço üzerinde daha net olarak anlaşılacaktır. Çalışkan Ticaret Evinin 2014 yılı dönem başı bilançosu aşağıdaki gibidir:

Tablo 1.2
Dönem Başı
Bilançosu
(1 Ocak 2014) (₺)

Aktif		Pasif	
Kasa	30.000,-	Borçlar	40.000,-
Banka	50.000,-	Sermaye	200.000,-
Alacaklar	200.000,-	Yedek Akçe	70.000,-
(-) Şüpheli Alacak Karşılığı	(20.000,-)		
Alacaklar (net)	180.000,-	Kâr	110.000,-
Ticari Mallar	60.000,-		
Maddi Duran Varlıklar	160.000,-		
(-) Birikmiş Amortismanlar	(60.000,-)		
Maddi Duran Varlıklar (net)	100.000,-		
AKTİF TOPLAM	420.000,-	PASİF TOPLAM	420.000,-

Öz sermaye = Aktif toplamı - borçlar olduğuna göre.

$$\text{Öz sermaye} = 420.000 - 40.000 = \text{₺}380.000$$

₺380.000 Çalışkan Ticaret Evinin dönem başı öz sermayesidir. **2014** yılı sonunda, aynı şekilde dönem sonu öz sermayesinin hesabı yapılacak ve bulunan rakamdan dönem başı öz sermayesi çıkarıldığı vakit elde edilen müspet fark, bu ticarethanenin **2014** yılı ticari kazancı olacaktır.

2. Ünite 2, Sayfa 30, “Stopaj Oranları” başlığı altında aşağıdaki şekilde değişiklik yapılmıştır.

Yapılacak stopajın oranları GVK m. 94/11’de açıklanmıştır. Buna göre, çiftçilerden satın alınan zirai mahsul ve hizmetler için yapılan ödemelerden:

- **Hayvanlar** ve bunların mahsulleri ile kara ve su avcılığı mahsulleri için %1 (**ticaret borsalarında tescil ettirilerek satılıyorsa**) veya %2 (**tescil ettirilmeden satılıyorsa**),
- **Diğer zirai mahsullerden** %2 (**ticaret borsalarında tescil ettirilerek satılıyorsa**) veya %4 (**tescil ettirilmeden satılıyorsa**),

3. Ünite 4, Sayfa 63-74, “Gelir Vergisinin Tarhı” başlığı altında aşağıdaki şekilde değişiklikler yapılmıştır.

Gelir vergisi **kural olarak bizzat mükellefin veya vergi sorumlusunun beyanı üzerine tarh olunmaktadır** (GVK m. 83). 84. maddede, gelir vergisi beyanlarının **yıllık, muhtasar veya münferit beyanname** ile yapılacağı öngörülmektedir. Yıllık ve muhtasar beyanname tam-dar tüm mükellefleri ilgilendirir. Münferit beyanname ise sadece dar mükellefleri ilgilendirir. Dar mükelleflere özgü düzenlemeler son başlık altında incelenecektir.

Gelir vergisinin tarhı konusunu bu başlık altında;

- Muhtasar beyanname yoluyla tarh,
- Yıllık beyanname üzerinden tarh ve
- Yıllık beyanname verilmeyen ve (veya) toplama yapılmayan haller olmak üzere üç ana başlık altında inceleyebiliriz.

MUHTASAR BEYANNAME (STOPAJ BEYANNAMESİ) YOLUYLA TARH

Muhtasar beyanname, stopaj yoluyla alınan vergilerin ödendiği beyanname çeşididir. **Gelir vergisi hasılatının %90'ının üstündeki kısmı bu yöntemle toplanmaktadır.**

Bu yöntemde vergi, gelir elde eden kişinin eline geçmeden kesilmekte ve muhtasar beyanname ile vergi dairesine ödenmektedir. Muhtasar beyanname, işverenler veya vergi tevkifatı yapan diğer kişiler tarafından kesilen verginin matrahı ile birlikte, toplu olarak vergi dairesine bildirilmesine yarayan beyanname (GVK m. 84, b. 2).

Dikkat: Ticaret veya serbest meslek erbabının tevkifata tabi işlemi bulunmaması durumunda muhtasar beyanname verme zorunluluğu yoktur, bu açıdan beyanname verilmediği gerekçesiyle re'sen takdire gidilmesi de mümkün değildir (Dş. 4. D.; 3.12.1998; E. 1997/4444, K. 1998/4557).

Vergi tevkifatı yapmak zorunda olanlar, GVK'nin 94. maddesinde sayılmıştır. Bunlar aşağıdaki **kişi ve kuruluşlardır**:

- Kamu idare ve müesseseleri,
- İktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar,
- Ticaret şirketleri, iş ortaklıkları,
- Dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler,
- Gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan **ticaret ve serbest meslek erbabı**,
- Zirai kazançlarını **bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler**.

Hangi durumlarda ve hangi oranda stopaj yapılacağı, farklı gelir çeşitleri açıklanırken yapılmıştır. Vergi tevkifatı, açıklanan ödemelerin **nakden veya hesaben yapılması esnasında** gerçekleştirilmektedir. **Hesaben ödeme deyimi**, vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu duruma sokan her türlü kayıt ve işlemi ifade etmektedir.

Bakanlar Kurulu, 94. maddede %0, %5, %10, %20, %30 gibi farklı oranlarda belirlenen tevkifat oranlarını her bir ödeme ve gelir için ayrı ayrı **sıfıra kadar indirmeye ve bir katına kadar artırmak** suretiyle yeniden tespit etmeye yetkili kalmıştır. Bu yetki, hükümetin ekonomi ve maliye politikaları çerçevesinde sık sık kullanılmaktadır.

Stopaj matrahı olarak;

- **Ücretler** açısından indirimler yapıldıktan sonra kalan **safi tutar**,
- **Diğer** gelirlerde ise **gayrisafi tutarlar** esas alınmaktadır (GVK m. 96).

Kesilmesi gereken **verginin, ödemeyi yapan tarafından üstlenilmesi** durumunda vergi tevkifatı, bilfiil ödenen miktar ile ödemeyi yapanın yüklendiği verginin toplam tutarı üzerinden yapılır.

Sözünü ettiğimiz **tevkifatları yapanlar, yaptıkları kesintileri ertesi ayın 23. günü akşamına kadar** tahakkukun yapıldığı yerin vergi dairesine, **muhtasar beyanname** ile bildirmek zorundadırlar. **Çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 10 ve daha az olanlar**, 94. maddeye göre yapacakları tevkifatla (zirai ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanlar hariç) ilgili muhtasar beyannamelerini her ay yerine Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının 23. günü akşamına kadar (yani **3 ayda bir**) verebilirler. Bu şekilde, zirai ürün bedelleri üzerinden yapılan tevkifat dışındaki tüm diğer tevkifatların (örneğin; ücretler, gayrimenkul sermaye iratları, serbest meslek kazançları üzerinden yapılan stopajların); işçi şartının sağlanması durumunda, her ay yerine üç ayda bir beyan edilmesi imkânı bulunmaktadır.

Ayın 23. günü akşamına kadar beyan edilen vergiler **aynı ayın 26. günü mesai saati bitimine kadar ödenecektir** (GVK m. 119).

Tablo 4.1
*Stopaj Yoluyla
Alınan Gelir
Vergisinin Beyanı ve
Ödenme Süresi
(Muhtasar
Beyanname)*

Beyan Süresi	Ödeme Süresi
Tevkifatın Yapıldığı Ayı İzleyen Ayın 1-23. Günleri Arası	Beyannamenin Verildiği Ayın 26. Günü Akşamına Kadar

Diğer taraftan, **genel bütçeye dâhil idare ve müesseseler** bu zorunluluğun dışında tutulmuşlardır. Bu idareler, yaptıkları **kesintileri ilgili bordrolara işlemekle yetinmekte; ayrıca muhtasar beyanname vermemektedirler** (GVK m. 100).

YILLIK BEYANNAME YOLUYLA TARH

“Gelirin toplanması ve beyan” başlığını taşıyan GVK 85. madde, beyan yoluyla vergilemeyi ana yöntem olarak kabul etmiştir. Yıllık beyanname, mükellefin çeşitli kaynaklardan bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratlarının bir araya getirilip **toplanmasına** ve bu suretle hesaplanan gelirin vergi dairesine bildirilmesine ilişkin beyanname dir.

Gelir vergisi mükellefinin elde ettiği gelirler, **7 kazanç unsurunun biri veya birkaçından** oluşabilir. Kural olarak, elde edilen **tüm gelirlerin yıllık beyanname** ile bildirilmesi zorunluluğu bulunmaktadır (GVK m. 85, f. 1). **Ancak, bazı gelirler kaynaktan stopaja tabi tutulduğu için bu kural yumuşatılmıştır.** GVK'nin 86. maddesinde, bazı gelirler için beyanname verilmeyeceği veya bu gelirlerin toplamaya dâhil edilmeyeceği öngörülmüştür. Yıllık beyanname verilmeyen hâller, IX Nolu başlığın (3) Nolu alt başlığında açıklanacaktır.

Mutlak Anlamda Beyanname Verilmesi Gerekli Durumlar

GVK m. 85'te düzenlenen bu durumlar aşağıda açıklanmaktadır:

- **Tacirler, çiftçiler ve serbest meslek erbabı** ticari, zirai ve serbest meslek faaliyetlerinden kazanç elde etmeseler bile yıllık beyanname vermek zorundadırlar (GVK m. 85).

“Çiftçiler” kavramı ile kastedilenler, işletme esasına veya bilanço esasına göre gerçek usulde vergilenen çiftçilerdir.

“Tacirler” kavramı ile ise **işletme veya bilanço esasına göre gerçek usulde vergilenen tacirler yanında basit usulde vergilenen tacirler de** kastedilmektedir.

- Vergisi **stopaj yoluyla alınmamış ücret** gelirleri,
- Tutarı toplamı GVK, m. **86/d'de yazılı tutarı aşan**, istisnaya konu olmamış ve üzerinden **stopaj yapılmamış menkul, gayrimenkul sermaye iratları**,
- Kazanç ve iratların **istisna haddini aşan kısımları** (Bu durumda sadece istisna haddini aşan kısım beyan edilecektir) (GVK m. 86, a).

Beyanname Verme Sınırının Aşılması Hâlinde, Beyan Mecburiyeti Bulunan Gelirler

Bu grup gelirler;

- **Stopaja maruz kalmıştır,**
- **Ancak kanun koyucu, tutarın, belirlediği sınırın üstünde olmasından dolayı, ayrıca beyanname yoluyla vergilendirilmesini de** arzulamıştır.

Bu gelirler aşağıda açıklanmaktadır:

Birden Fazla İşverenden Ücret Geliri Olanlar

Bu durumda, mükellefin **birinciden sonraki işveren(ler)den aldıkları ücretlerin toplamı beyanname verme sınırını geçiyorsa, ücret gelirlerinin tamamı beyana tabi hâle gelmektedir.**

Dikkat: Elde edilen ücretlerden **hangisinin 1. ücret olarak değerlendirileceğinin** seçimi mükellefin ihtiyarına bırakılmıştır (GVK Sirküleri 2004/8, 11.2.2004). Bu durumda miktarı en yüksek olan ücret gelirini, birinci ücret olarak değerlendirmek mükellefin yararına olacaktır.

Mükellefin, birden fazla ücret geliri yanında **başka gelirin (gelirlerinin) de olması durumunda, sınırın aşılmış olmadığına** bakılırken, **ücretler** diğer gelirlerle karıştırılmadan kendi içinde, bağımsız olarak değerlendirilecektir.

Gelir Toplamı Beyanname Verme Sınırını Aşanlar

Vergiye tabi **gelir toplamı** (GVK m. 86, a ve b bentlerinde yazılı gelirler dışında), beyan sınırını geçen mükellefler **tevkif yolu ile vergilendirilmiş;**

- **Menkul sermaye** iradı,
- **Gayrimenkul sermaye iradı** gelirleri için de beyanname vermek zorundadırlar veya verdikleri beyannameye bu gelirleri de **dâhil** edeceklerdir (Geç. m. 67'de sayılanlar hariç).

Bu gelirlerle ilgili olarak dikkat edilmesi gerekli husus, **sınırın aşılması durumunda beyan edilecek tutar, sadece sınırın üstündeki tutar değil, gelirin tamamıdır.**

Beyannameye farklı kaynaklardan elde edilen gelirlerin toplanması, bunların **artan oranlı tarifeye tabi olması sonucunu** vermektedir. Ancak, hesaplanan vergiden, daha önce stopaj yoluyla alınan vergiler düşülecektir.

Dikkat: GVK'nin 93. maddesinde yer alan aile reisi beyanı uygulaması, 4369 sayılı Kanun'la 29.7.1998 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır. Bu nedenle, Mart 1999 beyan döneminden bu yana, gelir elde eden aile bireylerinin durumu ayrı ayrı değerlendirilmekte ve burada açıklanan kriterlere göre beyanname verme zorunluluğu bulunması durumunda, söz konusu beyanname bizzat geliri elde eden aile bireyi tarafından verilmektedir. Velayet altındaki çocukların beyanı ise velisi tarafından verilecektir.

Yıllık Beyannamenin Verileceği Yer ve Zaman

Gelir vergisi **beyannamesinin, mükellefin ikametgâhının bulunduğu yer vergi dairesine** verilmesi gerekir . Eğer mükellefin iş yeri ve ikametgâhı ayrı vergi daireleri bölgesinde bulunuyorsa, **Maliye Bakanlığının uygun görmesi kaydıyla, beyanname iş yerinin bulunduğu yer** vergi dairesine verilebilir (GVK m. 106) .

Dikkat: Bu esas çerçevesinde gayrimenkul sermaye iratları ile ilgili beyanname de gayrimenkulün bulunduğu yer vergi dairesine değil, iradı elde eden mükellefin bulunduğu yer vergi dairesine verilecektir.

Dikkat: GVK'nin 106. maddesi; diğer ücret geliri elde edenlerle, gezici olarak çalışan ticaret ve serbest meslek erbabı için, faaliyetlerini icra ettikleri yer vergi dairesine beyanname verme imkânını da tanımaktadır.

Yıllık beyanname veren mükellefler için **vergileendirme dönemi**, geçmiş takvim yılıdır. Yani, bu mükellefler vergilerini gelirin elde edildiği yılı izleyen yılda ödemektedirler. Son düzenlemeye göre beyannameler:

- Gelirin sadece **basit usulde** tespit edilen ticari kazançlardan ibaret olması durumunda, **izleyen yılın Şubat ayının 25. günü akşamına kadar,**
- **Diğer** hâllerde ise **ertesini takvim yılının Mart ayının 25. günü akşamına kadar** verilir (GVK m. 92).

Beyannameler, vergiyi tarha yetkili vergi dairesine verilmektedir. Mükellef **beyannameyi;**

- Bizzat götürüp **elden** verebileceği gibi,
- Taahhütlü olarak **posta ile** de gönderebilir ,
- Günümüzde beyannameler daha çok **internet üzerinden** verilir hâle gelmiştir (**E-Beyan**).

Dikkat: Postaya verilen tarih, beyannamenin verildiği tarih olarak esas alınmaktadır.

Yıllık Beyanname Üzerinden Yapılabilecek İndirimler ve Zararların Düşülmesi

İzin Verilen İndirimler Hakkında Genel Bilgi

Beyanname veren mükelleflere yönelik çeşitli indirim imkânları tanınmıştır.

Özellikle ticari kazanç ve serbest meslek kazancı sahibi mükellefler, **faaliyet dönemi boyunca yaptıkları ve kanunun izin verdiği giderleri defterlerine kaydederek indirebilmektedirler**. Bu giderler, ayrıca toplu hâlde verilen beyannamenin ekinde de gösterilmektedir.

Burada sözünü edeceğimiz indirimler ise mükelleflerin yıllık beyanname ile bildirecekleri gelirler üzerinden yapılmakta olan ilave indirimlerdir. Doğal olarak bu indirimlerin yapılabilmesi için, **mükellefin gelir beyan etmiş olması gereklidir**. Ayrıca, bu şekilde yapılacak indirimler, beyan edilen gelir tutarını da aşmamaktadır. Yani bu indirimler, dönem içi yapılan giderlerde olduğu gibi zararı artırıcı etki yapıp izleyen yıla devredilememektedir. Söz konusu indirimler, GVK'nin 89. maddesinde açıklanmıştır. Bunları gruplara ayırarak aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz:

Mükellefin Kendisi, Ailesi, İşletmesi İçin Yaptığı Giderler

- **Beyan edilen gelirin %10'unu aşmaması, Türkiye'de yapılması... şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamaları.**

Yana Çıkma: "Küçük çocuklar" ifadesi ile 18 yaşını veya tahsilde olupta 25 yaşını geçmemiş çocuklar kastedilmektedir. Bu kapsama evlat edinilen çocuklar da dahildir.

- Mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait **hayat, ölüm, kaza, hastalık, engellilik... gibi şahıs sigorta primleri ile bireysel emeklilik katkı payları. Yapılabilecek indirim, beyan edilecek gelirin %15'ini ve asgari ücretin yıllık brüt tutarını aşamaz.**

Dikkat: Ayrıca **şahıs sigorta veya bireysel emeklilik indiriminin yapılabilmesi için**, sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin; Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde yapılması ve gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması şartı getirilmiştir.

- Aynı çerçevede **işverenin, çalışanı adına bireysel emeklilik** sistemine göre ödeyeceği **katkı paylarının** yukarıda açıklanan miktarlara tekabül eden kısmının matrahtan indirilmesi de mümkündür.

Dikkat: Beyannameye alınmış **ücretler** varsa ve bu ücretler için, **daha önce safi miktar hesaplanırken şahıs sigortası indirimi yapılmışsa, burada ayrıca indirim yapılamaz.** Zira ücretlere ilişkin matrah hesaplanırken, ücretin gayrisafi tutarından; yıl içinde yararlanılan engelli indirimi, sendika aidatı, emekli aidatı yanında şahıs sigorta primleri de gider olarak düşülebilmektedir.

- Mükelleflerin, işletmeleri bünyesinde gerçekleştirdikleri, münhasıran **yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik, araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %100'ü** (yani tamamı) tutarında **AR-GE indirimi**. Bu konuda yararlanılacak harcamaların kapsamını ve... belirlemek üzere Maliye Bakanlığına yetki verilmiştir.

Bağış ve Yardımlar

- Bu maddenin 2. bendinde sayılan **genel ve özel bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köylere**, kamu menfaatine yararlı derneklere, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan **vakıflara** ve Yasa'da belirlenen diğer bazı kurum ve kuruluşlara makbuz karşılığı yapılan **bağış ve yardımlar**. Bu şekilde indirilebilecek tutar; bir takvim yılı için, o yıla ait **beyan edilecek gelirin %5'ini, kalkınmada öncelikli yörelerde %10'unu geçmemektedir.**

- Aynı kurum ve kuruluşlara; **okul, sağlık tesisi ve yüz** (kalkınmada öncelikli yörelerde 50) yatak kapasitesinden az olmamak üzere **yurt, huzurevi**, mülki idare amirlerinin izni ve denetimine tabi olarak yaptırılacak **ibadethaneler** ve Diyanet İşleri Başkanlığı denetiminde **yaygın din eğitimi verilen tesislerin**:
 - **İnşası** dolayısıyla yapılan harcamalar veya
 - **Bu tesislerin inşasına katkıda bulunmak** amacıyla ... yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile
 - Mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdi ve aynı bağış ve yardımların **tamamının** indirilmesine izin verilmiştir.

Örneğin bu hükümden yararlanılarak, üniversite vakıfları veya ibadethane inşası için yapılan bağışların tamamı, gider olarak indirilebilecektir.

- Kızılay, Yeşilay derneklerine yapılan bağışların **tamamı** gider olarak düşülür (GVK, m. 89/11).
- Ayrıca kuruluş kanunları ile bazı kurumlara yapılacak bağışların **tamamının** gider olarak düşülebilmesine izin verilmiştir. Örnekler: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, TÜBİTAK, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı.
- ...Kanunu kapsamında yapılan **sponsorluk harcamalarının**; **amatör spor** dalları için **tamamı**, **profesyonel spor** dalları için **%50'si**.

Döviz Girişini Teşvik Amaçlı İndirim

“Türkiye’de yerleşmiş olmayan kişilerle, işyeri, kanuni ve iş merkezi **yurt dışında bulunanlara** Türkiye’de verilen ve münhasıran yurt dışında yararlanan **mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kaydı tutma, çağrı merkezi ve veri saklama hizmeti** alanlarında faaliyette bulunan hizmet işletmeleri ile ...**eğitim ve sağlık** alanında faaliyet gösteren ve Türkiye’de yerleşmiş olmayan kişilere hizmet veren işletmelerin münhasıran **bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazancın %50’si.**”

Sosyal Amaçlı İndirim

Daha önceki bahislerde de açıkladığımız gibi;

- **Serbest meslek** faaliyetinde bulunan veya **basit usulde** vergilendirilen engelliler ve
- **Bakmakla yükümlü olduğu kişiler arasında engelli kişi bulunan serbest meslek erbabı ile**
- Beyanname veren **ücretliler engelli indiriminden yararlanabilirler.**

Dikkat: İndirim, **ücretliler** açısından ücretin ödenmesinden önce, **stopaj matrahı üzerinden** de yapılabilmektedir. **Engelli serbest meslek erbabı ile engelli basit usuldeki** vergi mükellefi açısından ise indirim ancak **beyanname-de gelir gösterilmesi durumunda** mümkün olmaktadır.

Bu indirimin tutarı, (ücretler bahsinde açıkladığımız) “engellilik indirimi” ile ilgili esaslara göre hesaplanan yıllık indirim miktarının aynısıdır. Beyanname üzerinden yapılabilecek burada açıklanan indirimlere karşılık, aşağıda sayacağımız giderlerin, **matrahtan ve gelir unsurlarından indirilmesine izin verilmemiştir** (GVK m. 90):

- Gelir vergisi ile diğer şahsi vergiler ve her ne şekilde olursa olsun vergi **cezaları** ve para cezaları,
- AATUHK hükümlerine göre ödenen **cezalar, gecikme zamları ve faizler,**
- VUK hükümlerine göre ödenen gecikme faizleri.

Beyanname Veren Mükelleflerin Yararlandığı İndirimler

- Eğitim ve sağlık harcamaları (%10),
- İkinci emeklilik için ödenen katkı payları (%15),
- Kamu kurumlarına, vakıflara yapılan bağış ve yardımlar (%5, %100),
- Sponsorluk (%50, %100),
- Ar-GE indirimi (%100),
- Engelli indirimi,
- Önceki yıllarda maruz kalınan zararlar (5 yıl).

Zararların Düşülmesi

Beyan esaslı gelirin toplanmasını emrederken, diğer taraftan da **bir kısım gelir kaynaklarında uğranılan zararların, diğer kaynakların kazanç ve iratlarına mahsup edilmesine imkân tanımaktadır.**

Dikkat: GVK m. 80'de yazılı diğer kazanç ve iratlarla ilgili zararların, başka kaynaklardan elde edilen kazançlardan mahsubuna ise imkân tanınmamıştır.

Bu mahsup sonucunda **kapatılmayan zarar kısmı, izleyen yıllara devredilecek** ve izleyen **5 yıl** içinde bu yılların gelirleri ile mahsup edilebilecektir (GVK m. 88). Bu genel kurala rağmen bazı durumlarda **zarar mahsubuna sınırlamalar getirilmiştir:**

- Beyanname üzerinden yapılan indirimlerin zararı artırıcı etkisi olamamaktadır.
- Yine daha önce açıklandığı gibi değer artışı kazançlarında uğranılan zararların düşülmesinde sınırlamalar vardır.
- Menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarında, gider fazlalığından doğanlar hariç, sermayede ortaya çıkan eksilmeler zarar kabul edilmemektedir.
- Son olarak, tam mükelleflerin **yurt dışı faaliyetleri ile ilgili uğradıkları zararların** Türkiye'deki gelirlerinden hangi şartlarda mahsup edilebileceğine ilişkin esaslar, 88. maddenin 4, 5 ve 6. fıkralarında açıklanmıştır.)

Verginin Tarifesi

Buraya kadar açıklaması yapılan işlemler sonucunda bulunacak matrahın pozitif olması durumunda, bu matraha gelir vergisi tarifesi uygulanarak verginin hesabı yapılacaktır.

Gelir vergisine tabi gelirlere uygulanan **artan oranlı tarife, %15'ten başlamakta %20 ve %27 oranlarının arkasından %35'te** sonlanmaktadır.

Mahsuplar

Yıllık beyannameye toplanan gelirler üzerinden daha önce vergi ödenmişse, bu vergilerin hesaplanan toplam gelir vergisinden düşülmesi gerekir. Bu çifte vergilemenin önlenmesi için gereklidir.

GVK'nin 121. maddesi **stopaj yoluyla alınan vergilerin mahsubunu**; 123. maddesi ise yabancı ülkelerde ödenen vergilerin mahsubunu düzenlemektedir. **Yabancı ülkelerden elde edilen gelirlerin**, bu gelirler üzerinden stopaj yapıp yapılmadığına, tutarına ve niteliğine bakılmaksızın beyan edilmesi zorunluluğu vardır. **Yabancı memleketlerde elde edilen** kazanç ve iratlar: 1. Mükellefin bunları Türkiye'de hesaplarına intikal ettirdiği yılda, 2. Türkiye'de hesaplarına intikal ettirilmemesinin mükellefin iradesi dışındaki sebeplerden ileri geldiği kanıtlanmışsa, mükellefin bunlara tasarruf edebildiği yılda **elde edilmiş sayılır.** (GVK m. 85, f. 3) **Ayrıca, yurt dışında ödenen vergiler**, sadece, yurt içi ve yurt dışı kazançların toplamı üzerinden hesaplanan verginin **yurt dışı kazançlara isabet eden kısmı üzerinden indirilebilmektedir.**

Dikkat: KVK'nin 8. maddesinin 4. bendinde düzenlenen, muhtelif yatırım fonları ve ortaklıkları tarafından dağıtılan paylardan yapılan stopajların red ve iadesine ise imkân tanınmamıştır (GVK m. 94, 14. bentten sonra gelen 4. fıkra). Yani bu durumda, kesintiler nihai vergi durumuna dönüşmüş olmaktadır.

121. maddeye göre; mükellef, GVK'ye göre kesilmiş bulunan vergileri, yıllık beyannameye dâhil olan kazanç ve iratlar üzerinden hesaplanan vergiden düşebilecektir.

Bu mahsup sonucunda **mükellefin alacaklı olması hâlinde**, bu alacak, vergi idaresinin durumu mükellefe tebliğ ettiği tarihten itibaren 1 yıl içinde (mükellefin başvurusu üzerine) **iade** olunur. Vergi idaresi, mükellefin alacaklı olduğu kısmın iadesini; belli bir **incelemeden ve teminat gösterilmesinden sonra** yapmaktadır.

Gelir Vergisinin Ödenmesi (Taksitler)

Yıllık beyanname ile bildirilen gelir üzerinden hesaplanacak vergi, aşağıda belirtilen sürelerde ödenir:

- **Şubat** ayının 25. günü akşamına kadar verilmesi gereken beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi, **Şubat ve Haziran** aylarında olmak üzere 2 eşit taksitte,
- **Mart** ayının 25. günü akşamına kadar verilmesi gereken beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi ise **Mart ve Temmuz** aylarında olmak üzere 2 eşit taksitte ödenir (GVK m. 117).

Vergi karnesi üzerinden ödeme yapan "**diğer ücret**" geliri sahipleri; yıllık vergilerinin yarısını Şubat ayında, diğer yarısını da Ağustos ayında ödemektedir (GVK m. 118). Yıllık beyanname veren mükellefler açısından vergi, vergilendirme dönemini izleyen yıl içinde ödenmesine rağmen; diğer ücretliler vergilerini, geliri elde ettikleri yıl içinde, yani daha erken ödemektedirler.

Verginin ödenmesi, bağlı bulunulan vergi dairesine yapılacağı gibi,

- Bağılı olunan vergi dairesinin bulunduğu yerin belediye sınırları dışında kalan **başka vergi dairelerine** veya
- Vergi idaresi ile anlaşmalı olan **banka şubelerine** de yapılabilir.

Tablo 4.2
Beyan Yoluyla
Ödenen Gelir
Vergisinde Süreler

	Beyan Süresi	Ödeme Süresi
Basit Usulde Vergilendirilenler	İzleyen Yılın Şubat Ayının 25. Günü Akşamına Kadar	Şubat ve Haziran Aylarında Olmak Üzere 2 Eşit Taksitte
Diğerleri	İzleyen Yılın Mart Ayının 25. Günü Akşamına Kadar	Mart ve Temmuz Aylarında Olmak Üzere 2 Eşit Taksitte

Geçici Vergi (Peşin Vergi)

Geçici verginin mantıksal izahını, vergisi kaynakta kesilerek peşin alınanlarla, vergisini beyanname vererek ertesi yıl ödeyen mükellefler arasındaki eşitsizliğin giderilmesi düşüncesi oluşturmaktadır. Geçici vergi uygulaması ile geç ödemeden kaynaklanan enflasyon etkisinin giderilmesi de amaçlanmaktadır.

Bu düşünceyle, (basit usulde vergilenenler hariç) gerçek usulde gelir vergisine tabi olan **ticari kazanç sahipleri ve serbest meslek erbabı için**, cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, geçici vergi ödeme yükümlülüğü getirilmiştir (GVK mük. m. 120).

Ödenecek geçici verginin oranı, içinde bulunulan yılda bildirilen üçer aylık kazançlar üzerinden %15'tir (Bkz. GVK mük. m. 120, f. 1).

Hesaplanan geçici vergi, **üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın 14. günü akşamına kadar, bağlı olunan vergi dairesine beyan edilir ve on yedinci günün akşamına kadar ödenir** (Bu süreler 14 Mayıs, 14 Ağustos, 14 Kasım ve 14 Şubat tarihlerine tekabül etmektedir).

Aynı dönem içinde **tevkif edilmiş bulunan gelir vergisi** (42. maddede belirtilen kazançlardan yapılan tevkifat hariç), **hesaplanan geçici vergiden mahsup edilir**. Yani mükellef, dönem içinde stopaj yoluyla gelir vergisi ödemişse, ödeyeceği geçici vergi bu ölçüde düşük olacaktır.

Tablo 4.3
Geçici Vergi Beyan ve Ödeme Süresi

Beyan Süresi	Ödeme Süresi
3 Aylık Dönemi İzleyen İkinci Ayın 14. Günü Akşamına Kadar	Beyannamenin Verildiği Ayın 17. Günü Akşamına Kadar

Geçici vergi matrahı, GVK'de yer alan, ticari ve mesleki kazançların tespitine ilişkin hükümlere göre belirlenmektedir. Bu belirlemede, indirim ve istisnalar ile VUK'un (amortisman, karşılık, reeskont gibi uygulamalar dâhil) değerlemeye ait hükümleri de dikkate alınmakta, dönem sonu mal mevcutları kayıtlar üzerinden tespit edilmektedir.

Bu şekilde **bir yıl boyunca ödenen geçici vergi, ertesi yıl Mart ayında, gerçek tutarı hesaplanan gelir vergisinden düşülür**;

- Mükellef kalan borcunu da vergi dairesine iki eşit taksitte öder,
- Mükellefin alacaklı olması durumunda ise; bu alacak, varsa mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup edilir,
- Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı var ise o yılın sonuna kadar yazılı olarak talep edilmesi hâlinde mükellefe ret ve iade olunur.

Tablo 4.4
Gelir Vergisinde Vergileme Rejimi ve Vergi Oranları

GVK'da Kazanç ve İratlar	Vergilendirme Rejimi	Vergi Oranları
Ticari Kazançlar	1. Gerçek Usul a. Bilanço Esası b. İşletme Hesabı Esası 2. Basit Usul	%15-%35 %15-%35 %15-%35
Zirai Kazançlar	1. Gerçek Usul a. Bilanço Esası b. İşletme Hesabı Esası 2. Stopaj Usulü	%15-%35 %15-%35 %0-%4
Ücretler	1. Stopaj Usulü 2. Beyan Usulü 3. Vergi Karnesi	%15-%35 %15-%35 %15-%35
Serbest Meslek Kazançları	Gerçek Usul	%15-%35
Gayrimenkul Sermaye İratları	1. Stopaj Usulü 2. Beyan Usulü	%20 %15-%35
Menkul Sermaye İratları	1. Stopaj Usulü 2. Beyan Usulü	%0-5-10-15 %15-%35
Diğer Kazanç ve İratlar 1. Değer Artış Kazançları 2. Arızı Kazançlar	Stopaj, Beyan Usulü Beyan Usulü	%0, 10; %15-%35 %15-%35

YILLIK BEYANNAME VERİLMİYEN VEYA TOPLAMA YAPILMAYAN HÂLLER

Elde edilen gelirler, aşağıda sayılanlardan ibaret ise yıllık beyanname verilmez (mutlak anlamda beyanname verilme haller); başka gelirler için beyanname verilmesi durumunda da, bu gelirler beyannameye dâhil edilmez (toplama yapılmaz) (GVK m. 86). 86. maddede sayılan bu gelirlerin bir kısmı, dışında kalmaktadır. Bir kısmı ise gelir toplamının beyanname verme sınırını geçmemesi durumunda, beyanname dışında kalmaktadır.

Mutlak Anlamda, Beyanname Verilmeyen veya (Başka Gelirler İçin Beyanname Verilmesi Durumunda) Beyannameye Dâhil Edilmeyen Gelirler

Mutlak anlamda beyanname dışında kalan gelirler, 86. maddenin (a) bendi ile (b) bendinde sayılan gelirlerden oluşmaktadır. Bunlar:

- Gerçek usulde vergilendirilmeyen **zirai kazançlar** (GVK m. 86, a),
- GVK m. 75/15'te yazılı menkul sermaye iratları (emekli, yardım sandıkları ile **emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından yapılan bazı ödemeler**) (GVK m. 86/a),
- Kazanç ve iratların **istisna hadleri içinde kalan kısımları**. Örneğin miktarları Ek 2'de açıklanan; konut kira geliri, değer artış kazancı ve arazi kazanç istisnaları (GVK m. 86, a),
- **Tek** işverenden sağlanan **ücret** gelirleri (tevkif yolu ile vergilendirilmiş olması şartıyla) (GVK m. 86, b),
- **Birden fazla işverenden ücret** geliri olan; ancak birinciden sonraki işveren(ler)den aldıkları ücretlerin toplamı Ek 2'de açıklanan tutarı geçmeyen (ve tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş olan) ücret gelirlerinden oluşmaktadır (GVK m. 86, b, parantez içi hüküm), ƒ

Bu arada GVK'nin bazı özel hükümleri ile beyan dışı bırakılan çeşitli gelirlerin de, 86. maddede sayılmamış olmasına rağmen, beyanname dışında kalacağına, başka gelirler için beyanname verilmesi durumunda beyannameye dâhil edilmeyeceğinin unutulmaması gereklidir. Bu gelirlere örnek olarak, GVK, Geç. m. 67'de sayılan menkul sermaye iratlarını gösterebiliriz: **Devlet tahvili-Hazine bonusu faizleri, mevduat (ƒ, döviz) faizleri**, repo faizleri gibi.

Bu gelirlerin tamamı (başka gelirler için beyanname verilmesi hâli dâhil) beyan dışında kalmaktadır.

Gelir Toplamının Beyan Sınırını Aşmaması Durumunda Beyan Dışı Kalan Gelirler

GVK m. 86 (c) bendinde yazılı gelirlerin beyan dışında kalabilmesi için temel şart, mükellefin "vergiye tabi gelir toplamının" beyan sınırını aşmamasıdır.

Burada, şartlı bir beyan dışılık olayı söz konusudur. **Şart, gelir toplamının beyanname verme sınırını aşmamasıdır**. Sınırın geçilip geçilmediği araştırılırken 86. maddenin (a) ve (b) bendinde açıklanan gelirler varsa bunlar hesabın **dışında** tutulacaktır.

Dikkat: Burada sayılmamasına rağmen, yukarıda da değindiğimiz, özel hükümlerle beyan dışı bırakılan bazı gelirlerin (GVK, Geç. m. 67'de sayılan menkul sermaye iratları gibi), sınırın hesaplanmasında dikkate alınmayacağı tabiidir.

Şart tutuyorsa (yani mükellefin gelir toplamı beyanname verme sınırını aşmıyorsa), vergisi tevkif yoluyla alınmış; **menkul sermaye iratları ve gayrimenkul sermaye iratları** için beyanname vermeyecek veya başka gelirler için beyanname vermesi durumunda da bu gelirleri beyannameye dâhil etmeyecektir.

Toplamı GVK, m. 86/d'de Yazılı Tutarı Aşmayan Menkul ve Gayrimenkul Sermaye İradı Gelirleri

Kanun koyucu burada tutarın düşük olmasından dolayı, gereksiz zaman-enerji kaybını önlemek amacıyla (üzerinden stopaj yapılmamış olan ve istisnaya da girmeyen) bu iki gelirin vergisinin alınmasından vazgeçmektedir.

Bu tip gelir sahibi mükellefin, başka gelirleri için beyanname vermesi durumunda da, bu gelirler beyannameye dâhil edilmeyecektir.

Beyanname verilmeyen ve toplama yapılmayan hâller özet olarak;

- Bazı stopaj yoluyla vergilendirilmiş gelirleri,
- Bazı istisna sınırları içinde kalan gelirleri ve
- Stopaja maruz kalmamasına ve istisna kapsamında bulunmamasına rağmen, miktarı düşük olan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarını kapsamaktadır.

Yıllık Beyanname Verilmeyen Haller

Her Zaman : Tek ücret geliri, muafiyet-istisna-indirim sınırları içinde kalanlar, bazı MSİ...

Şarh : • Stopaja maruz kalmış ama beyan sınırını aşmıyor (Birden fazla ücret,

GMSİ, MSİ)

• Stopaja maruz kalmamış ancak GVK m. 86/d'de yazılı tutarı aşmayan

GMSİ, MSİ

4. Ünite 4, Sayfa 66, Sıra Sizde 4 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sıra Sizde 4: Avukat A, **2015 yılında;** ₺18.000 serbest meslek kazancı, bir işverenden tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş ₺29.050, ikinci bir işverenden tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ₺32.000 ücret geliri elde etmiştir. A'nın beyanname verme durumunu araştırınız.

5. Ünite 4, Sayfa 79, Kendimizi Sınayalım 4. Soru ve 10. Soru aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

4. 2015 yılında kiraladığı iş yerinden stopaj dahil ₺30.000 tutarında kira geliri elde eden gerçek kişi A'nın beyanname verme durumu nedir?

10. İstanbul'da faaliyette bulunan dar mükellef gerçek kişi A'nın **2015** yılında ticari faaliyetinden sağladığı geliri yanında, bankadaki mevduatından sağladığı tevkifata.....

6. Ünite 4, Sayfa 80, Yaşamın İçinden aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Gelir Vergisini İlgilendiren Rakama Dayalı Bilgiler (2015 Yılı Gelirlerine İlişkin: ₺)

- Ücretlilere Yönelik Günlük Yemek İndirimi: 13,00.
- Beyana Tabi Olmayan Gayrimenkul ve Menkul Sermaye İradı Tutarı: 1.500.
- Konut İstisnası Tutarı: 3.600.
- Arızı Kazanç İstisnası: 23.000.
- Değer Artışı Kazancı İstisnası: 10.600.
- Beyanname Verme Sınırı: 29.000.

Gelir Vergisi Tarifesi (2015 yılı Gelirleri İçin)

₺12.000'ye kadar	%15 (₺1.800 yapar)
İzleyen ₺17.000 için	%20 (₺3.400 yapar)
İzleyen ₺37.000 için	%27 (₺9.990 yapar)
₺66.000 için 15.190, fazlası	%35

* Ücretliler açısından tarife şu şekilde uygulanacaktır (2015 yılı gelirleri için):

1. ve 2. dilim aynen uygulanmaktadır. Yani ücretli bir mükellef ₺29.000'lik geliri için ₺5.200 vergi ödemektedir. Arkasından ₺29.000 ile ₺106.000 arasında kalan gelir için %27 vergi ödenmektedir. ₺106.000'den fazla ücret geliri olanlar ise bu fazla kısım üzerinden %35 oranında vergi ödemektedirler.

Not: Geçici Vergi Oranları: Gelir vergisinde: %15, kurumlar vergisinde: %20.

7. Ünite 4, Sayfa 82, Sıra Sizde Yanıt Anahtarı, Sıra Sizde 4 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Serbest meslek kazancı nedeniyle her durumda beyanname vermek zorundadır. İşverenlerden aldığı ücretlerden birinci ücret olarak istediğini belirleyebilir. Bu durumda ₺32.000 birinci ücret olacaktır. İkinci işverenden alınan ₺29.050, 2015 yılı için belirlenen ₺29.000 beyan sınırının üzerinde kaldığından her iki ücret gelirini serbest meslek kazancı için verdiği beyannameye dâhil etmek zorunda kalacaktır.

8. Ünite 5, Sayfa 100, Kendimizi Sınayalım, 10. Soru, A Şıkkı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a. Dar mükellef kurumlar

9. Ünite 7, Sayfa 134, “Verginin Alınma Şekli, Matrah, Oran” başlığı altında aşağıdaki şekilde değişiklik yapılmıştır.

Diğer listelerde yer alan ÖTV oranları, %1’le %145 arasında değişmektedir. Bunlara aşağıdaki örnekleri verebiliriz:

- Otobüsler %1,
- Binek otomobilleri:
 - Silindir hacmi 1600 cm³’ü geçmeyenler %45,
 - Silindir hacmi 1600 cm³’ü geçen fakat 2000 cm³’ü geçmeyenler%90,
 - Silindir hacmi 2000 cm³’ü geçenler %145,
- Motosikletler:

10. Ünite 7, Sayfa 134, Sıra Sizde 2 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sıra Sizde 2: 2015 yılında, silindir hacmi 1700 cm³ olan bir binek otomobilin satın alınması durumunda ödenecek vergi yükünün ne olduğunu araştırınız?

11. Ünite 7, Sayfa 140, “Harç Miktarları” başlığı altında aşağıdaki şekilde değişiklik yapılmıştır.

Harç miktarları, bazen maktu bazen de nispi olarak belirlenmiştir. **2015 yılında** uygulanan nispi harçlara aşağıdaki iki örneği verebiliriz:

- Yargı Harçları: Nispi karar harcı: uyuşmazlık konusu değer üzerinden **binde 68,31** (HK, m. 28, f. 1/a),
- Tapu ve Kadastro Harçları: Gayrimenkul satılması durumunda, alıcı ve satıcıdan ayrı ayrı, “emlak vergisi değerinden az olmamak üzere, beyan edilen devir ve iktisap bedeli üzerinden” binde **20 tapu harcı** alınır. Tapu ve kadastro harcı uygulamasında harç matrahı, bu şekilde Emlak Vergisi Kanunu’na göre belirlenen emlak vergisi değerine bağlanmış bulunmaktadır. “Emlak vergisi değeri” deyimini ile 1319 sayılı EVK’nin 29. maddesine göre belirlenen vergi değeri kastedilmektedir. (HK, m. 63)

Gayrimenkullerin satılması durumunda, alıcı ve satıcı tarafından ayrı ayrı binde 20 oranında ödenen harca ilave olarak satıcı açısından gelir vergisi yükümlülüğü de doğabilmektedir. Gelir vergisi ile ilgili bölümde diğer kazanç ve iratlar konusunda açıkladığımız gibi satıcının gayrimenkulü iktisap tarihinden itibaren beş yıl içinde satması durumunda bu satıştan doğan kazanç değer artışı kazancı olarak artan oranlı gelir vergisine tabi tutulmuştur.

Maktu olarak belirlenen harç miktarları ise, her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılmaktadır (HK, mük. m. 138). Aynı maddede Bakanlar Kurulu, (yukarıda açıklanan artışa ilave olarak) maktu harçları yirmi katına, nispi harçları ise bir katına kadar artırma konusunda yetkili kılınmıştır.

12. Ünite 7, Sayfa 140, Sıra Sizde 6 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sıra Sizde 6: Mükellef A'nın sahip olduğu iş yerinin **2014** yılındaki emlak vergisine esas olan değeri ₺140.000'dir. A, **2015** yılında bu iş yerini ₺200.000'ye B'ye satmıştır. Ne kadar tapu harcı ödeneceğini araştırınız..

13. Ünite 7, Sayfa 143-144, "Oran" başlığı altında aşağıdaki şekilde değişiklik yapılmıştır.

Nispi vergide: Kâğıtların türüne ve niteliğine göre bu kâğıtlarda yazılı olan para miktarı, matrah olarak kabul edilir. Bu miktara, kanunda yazılı oranın uygulanması suretiyle ödenecek vergi bulunur. Bu oranların binde 1,89 ile binde 9,48 arasında değiştiği görülmektedir. Oranlara aşağıdaki örnekleri verebiliriz:

Binde 9,48 Oranına Tabi Kâğıtlar:

- Sözleşme,
- Taahhütname, temlikname, kefalet, teminat, rehin senetleri,
- Tahkimname, sulhnameler,
- İpotekli borç senedi,
- Resmi dairelerce kişilere nakden veya bankalar aracılığıyla yapılan hak ediş ödemeleri nedeniyle düzenlenen kâğıtlar,

Binde 7,59 Oranına Tabi Kâğıtlar:

Maaş bordrosu,

Binde 5,69 Oranına Tabi Kâğıtlar:

İhale kararları,

Binde 1,89 Oranına Tabi Kâğıtlar:

- Kira sözleşmeleri,
- Fesihnameler,
- İkinci el araç satış sözleşmeleri.

Maktu vergide ise: Kâğıtların niteliğine göre hareket edilir. Değişik kâğıtlar için (I) sayılı tabloda belli vergi miktarları öngörülmüştür. Halen uygulanmakta olan bazı damga vergisi miktarları için ünitenin sonuna bakılabilir.

Kredi sözleşmelerinde verginin matrahı; verilen krediye, geri ödenecek faizlerin de ilave edilmesiyle bulunan tutar olmaktadır. Örneğin A bankasından ₺100.000 tutarında kredi alan ve ₺25.000 faiz ödeyecek olan kişi ₺125.000 üzerinden binde 9,48 oranında damga vergisi ödeyecektir.

Ödeme Şekilleri

Damga vergisi; makbuz verilmesi, istihkaktan kesinti yapılması veya basılı damga konulması yollarından biriyle ödenir (DVK m. 15):

14. Ünite 7, Sayfa 148, Yaşamın İçinden aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Harcama Vergilerine İlişkin Rakama Dayalı Bilgiler

I. Harç Miktarları: (I.I.2015 tarihinden itibaren geçerli):

1. Yargı Harçları:

Asliye, idare, vergi mahkemelerinde dava açma harcı: ₺27,70

2. Noter Harçları:

Noterde vekâletname düzenlettilmesi harcı (özel vekâletname): ₺7,40

3. Pasaport, Vize... Harçları:

I yıl süreli pasaport düzenlenmesi durumunda: ₺154,70 pasaport harcı (diplomatik, hususi ve hizmet pasaportları vergiden istisna edilmiştir),

II. Değerli Kâğıt Bedelleri (2015 yılında geçerli):

Noter kâğıdı: ₺8,30, pasaport: ₺82,50, sürücü çalışma belgeleri (karneleri): ₺102, banka çekleri (her bir çek yaprağı) ₺5,25.

III. Damga Vergisi Oran ve Miktarları (2015 yılında geçerli)

- Bilançoların düzenlenip resmi daireye veya bankaya ibraz edilmesi durumunda ₺35,00,
- Vergi dairesine verilen yıllık gelir vergisi beyannamesi için ₺43,50,
- Kurumlar vergisi beyannamesi için ₺60,50,
- Katma değer vergisi, muhtasar ve diğer beyannameler için ₺29,90,
- Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildiremeleri için ₺22,30,
- Gümrük idarelerine verilen beyannameler için ₺60,50

damga vergisi ödenmesi gereklidir.

15. Ünite 7, Sayfa 149, Sıra Sizde Yanıt Anahtarı, Sıra Sizde 2 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Özel Tüketim Vergisine konu silindir hacmi 1700 cm³ olan otomobil üzerinde **2015 yılı** itibarıyla **%90 ÖTV ve %18 KDV yükü vardır**. Hesaplanan KDV matrahına özel tüketim vergisi dâhil edilmektedir. Diğer bir anlatımla, hesaplanan ÖTV üzerinden de KDV alınmaktadır. Örneğin, otomobilin fiyatı 100 lira ise; önce %90 ÖTV hesap edilir, arkasından 190 lira üzerine %18 KDV eklenir. Böylece alıcının ödeyeceği bedel 224,20 liraya yükselmektedir. Bu da %124,20 oranında bir vergi yükünü ifade eder.

16. Ünite 7, Sayfa 150, Sıra Sizde Yanıt Anahtarı, Sıra Sizde 6 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Gayrimenkul devir ve iktisaplarında; tapu ve kadastro harcı, emlak vergisi değerinden az olmamak üzere, beyan edilen devir ve iktisap bedeli üzerinden hesaplanır. Tapu ve kadastro harcı, vergi değeri ile mükellef tarafından beyan edilmiş olan değerlerden hangisi yüksekse onun üzerinden hesaplanır. Harç oranı, alıcı ve satıcıdan ayrı ayrı tahsil edilmek üzere binde **20 (yüzde 2)**'dir.

Bu durumda beyan edilen satış bedeli ₺200.000 üzerinden toplamda binde 40, yani ₺8.000 tapu harcı hesap edilir. Bu miktarın yarısı satıcı yarısı da alıcı tarafından ödenir.

17. Ünite 8, Sayfa 160, Sıra Sizde 3 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sıra Sizde 3: Türk vatandaşı (A) Almanya'da **1 Şubat 2015** tarihinde ölmüştür.

18. Ünite 8, Sayfa 161, "Muaflıklar ve İstisnalar" başlığı altında aşağıdaki şekilde değişiklik yapılmıştır.

"İlk iki sırada işaret edilen istisna tutarları bu Ünitenin sonunda "Okuma parçası" başlığı altında açıklanmıştır."

19. Ünite 8, Sayfa 165, Sıra Sizde 7 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sıra Sizde 7: Büyükşehir Belediye sınırları dışındaki arazisini Ocak 2015'de parselleyerek arsaya dönüştüren (A)'nın emlak vergisi bildirim yükümlülüğünü araştırınız?

20. Ünite 8, Sayfa 169, Okuma Parçası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Servet Vergilerine İlişkin Rakama Dayalı Bilgiler

1) Veraset ve İntikal Vergisi Tarifesi (2015 Yılı)İstisna Miktarları (2015 Yılı):

	Matrah	Veraset Yoluyla İntikallerde Vergi Oranı (yüzde)	İvazsız İntikallerde Vergi Oranı (yüzde)
İlk	₺200.000 için	1	10
Sonra gelen	₺480.000 için	3	15
Sonra gelen	₺1.060.000 için	5	20
Sonra gelen	₺1.900.000 için	7	25
Matrahın	₺3.640.000'yi aşan kısmı için	10	30

İvazsız (bağış, hediye, çekiliş gibi) intikallerde: ₺3.711,

Veraset yoluyla intikallerde fûru ve eşin her biri için: ₺161.097 (çocuk yoksa eşe isabet eden miras hissesinin ₺322.392'lik kısmı).

(Bkz. veraset ve intikal vergisi kanunu genel tebliği (seri no: 46), RG. 30.12.2014, sayı, 29221).

2) Çevre Temizlik Vergisi (2015 Yılı):

Çevre temizlik vergisi miktarları konut olarak kullanılan binalarda, su tüketim miktarı esas alınarak metre küp başına, Büyükşehirlerde 26 Kuruş, diğer yerlerde 20 Kuruş olmak üzere hesaplanmaktadır ve su faturasında ayrıca gösterilerek tahsil edilmektedir.

Binanın iş yeri olması durumunda ise ödenecek vergi bir tarife üzerinde maktu olarak belirlenmiştir. Bu tarifede yer alan dereceleri belirleme konusunda belediye meclisleri yetkili kılınmıştır. 2015 yılında uygulamada olan ÇTV tutarları için bkz. BGK GT, seri no: 46 (RG, 30.12.2014).

21. Ünite 8, Sayfa 170, Sıra Sizde Yanıt Anahtarı, Sıra Sizde 3, 5, 6, 7 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sıra Sizde 3

Beyanname, ölüm tarihinden itibaren 4 ay içinde verilir (istisna hakları söz konusu olabilir). Tahakkuk eden vergi 3 yıl içinde 6 eşit taksitte ödenir.

Her iki mirasçıya düşen paydan, istisna tutarı olan 161.097 TL (2015 yılı) düşüldükten sonra kalan kısımlar verginin matrahı olarak beyan edilir ve bu miktar üzerinden artan oranlı vergi tarifesine göre ödenecek vergi hesap edilir.

Almanya'da vergi ödenmesi durumunda; orada ödenen vergi miktarı Türkiye'de beyan edilen malların değerinden düşülür (VİVK m. 12/c). Yani Almanya'da ödenen vergi Türkiye'de hesaplanan vergiden değil sadece matrahtan düşülecektir. Bu da çifte vergilemenin etkisini sınırlı bir şekilde gidermektedir.

Bu olayla ilgili olarak, Türk vergi idaresinin (beyan edilmemesi durumunda) Alman bankasındaki parayı tespit etmesinin kolay olmadığını da not etmek gerekir.

Sıra Sizde 5

Satış durumunda alıcı ve satıcı ayrı ayrı binde 20 (yüzde 2) oranında harç öderler.

Diğer taraftan satıcı açısından değer artış kazancı söz konusu olur ve kanunda yazılı şartların gerçekleşmesi durumunda, gelir vergisi yükümlülüğü doğabilir.

Bağışlama durumunda, kendisine bağış yapılan kişi veraset ve intikal vergisi öder. Ayrıca, kendisine bağış yapılan kişi harç da ödeyecektir.

Sıra Sizde 6

Hiçbir geliri olmayanların ve geliri sadece emekli aylığından ibaret bulunanların brüt 200 mÇ'yi geçmeyen tek meskenleri olması durumunda emlak vergisi ödeme yükümlülüklerinin olmayacağı Bakanlar Kurulu kararı ile düzenlenmiştir.

Buna göre (H) dilerse hiçbir geliri olmadığını belgeleyip ilgili belediyeye başvurarak emlak vergisi ödemeyebilir.

(M)'nin geliri sadece emekli aylığından ibaret olsa da, meskeninin genişliği 200 mÇ üzerinde olduğu için, bu haktan yararlanması mümkün olmayacaktır.

Sıra Sizde 7

EVK'nin 33'üncü maddesinde yazılı sebeplerin ortaya çıkması durumunda mükellefler emlak vergisi bildirimini vermek zorundadırlar.

(A), vergi değerini tadil eden (değiştiren) arazinin parsellenmesinin yapıldığı bütçe yılı olan 2015'in sonuna kadar bu bildirimini ilgili belediyeye vermek zorundadır.

Bu bildirim verilmemesi durumunda vergi, idare tarafından tespit edilerek tarh edilir.